

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง คำกริยาและคำช่วยกริยา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คำกริยาและคำช่วยกริยา
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๑. คำกริยา

คำกริยา คือคำที่เป็นส่วนหลักของกริยาวลี ซึ่งเป็นหัวใจของประโยค แบ่งคำกริยาไว้ ๒ ประเภท คือ กริยาที่มีหน่วยกรรมและกริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม ดังนี้

๑) คำกริยาที่มีหน่วยกรรม (สกรรมกริยา)

เป็นคำกริยาที่มีนามวลีตามหลัง ทำหน้าที่เป็นกรรมหรือผู้ถูกกระทำ เช่น

- ฉันทกินขนม	ขนม	เป็นกรรมของกริยา กิน
- พ่อฟังข่าว	ข่าว	เป็นกรรมของกริยา ฟัง
- น้องอ่านหนังสือ	หนังสือ	เป็นกรรมของกริยา อ่าน
- ชาวนาเกี่ยวข้าว	ข้าว	เป็นกรรมของกริยา เกี่ยว

๒) คำกริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม (อกรรมกริยา)

เป็นคำกริยาที่ไม่ต้องมีนามวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม หน่วยเติมเต็มหรือหน่วยเสริมความตามหลัง เช่น หัวเราะ ตก ชื่น ตาย ยืน เดิน เสียใจ ดีใจ วิทก กังวล แข็ง สนุก ฯลฯ

- เด็กหัวเราะ	- ฝนตก
- เราเสียใจ	- ้วยร้อนแข็ง

ลักษณะของคำกริยา

๑) คำกริยาบอกอาการ เช่น คาบ กิน เดิน นั่ง นอน ไหว้ ดู

๒) คำกริยาบอกสภาพ เช่น ฉลาด อ้วน ผอม สวย

หน้าที่ของคำกริยา

- ๑) ทำหน้าที่เป็นกริยาสำคัญของประโยค เช่น
คน**กิน**ข้าว นก**บิน**มาเป็นฝูง
- ๒) ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค เช่น **กิน**มากทำให้อ้วน
- ๓) ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค เช่น ฉันชอบ**เดิน**แอโรบิกตอนเช้า
- ๔) ทำหน้าที่ช่วยขยายกริยาสำคัญให้มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น
พี่**คง**จะกลับบ้านเย็นนี้
- ๕) ทำหน้าที่ช่วยขยายคำนามให้เข้าใจเด่นชัดขึ้น เช่น
ฉันชอบกินกล้วย**เขียว**ฝัด

๒. คำช่วยกริยา

คำช่วยกริยา คือคำที่ไม่ใช่คำกริยาและไม่ปรากฏตามลำดับ แต่จะปรากฏร่วมกับคำกริยาและอยู่ข้างหน้าคำกริยาเสมอเพื่อบอกความหมายทางไวยากรณ์ของกริยา แบ่งคำช่วยกริยา ดังนี้

- ๑) แสดงความหมายบอกกาลว่าเป็นอดีตหรืออนาคต เช่น
 - หมอ**ได้**ผ่าเอาเนื้อร้ายออกหมดแล้ว (แสดงอดีต)
 - ฉัน**จะ**ไปหาเขาพรุ่งนี้ (แสดงอนาคต)
- ๒) แสดงความหมายว่าเกิดเหตุการณ์อยู่ในขณะใดขณะหนึ่ง เกิดเหตุการณ์เป็นประจำ หรือเหตุการณ์เพิ่งสิ้นสุดไป เช่น
 - ผม**กำลัง**อาบน้ำอยู่ เลยรับโทรศัพท์ไม่ได้ (แสดงเหตุการณ์ขณะใดขณะหนึ่ง)
 - เขามัก**ออก**ไปวิ่งทุกเย็น (แสดงเหตุการณ์ที่ทำเป็นประจำ)
 - นาฬิกา**เพิ่ง**ตาย (แสดงเหตุการณ์ที่เพิ่งสิ้นสุดไป)
- ๓) แสดงมาลาคาดคะเน ขอร้อง บังคับ เช่น
 - เย็นนี้**ฝน**คงตกแน่ (คาดคะเน)

- เขายังรับราชการอยู่มั่ง (คาดคะเน)
- คุณต้องคืนเงินผมให้ได้ (บังคับ)
- โปรดงดสูบบุหรี่ในอาคาร (ขอร้อง)

๔) แสดงวาทกรรมว่าเป็นผู้รับการกระทำ เช่น

- รถเราถูกรถคันนั้นเฉี่ยวเอา
- เจ้าตูบโดนขัง

๕) คำช่วยกริยาบางคำมักใช้ร่วมกับคำว่า “ไม่” เพื่อบอกความปฏิเสธ เช่น

- เขาไม่ค่อยออกกำลังกาย
- เขาไม่สู้จะแข็งแรงเท่าไรหรอก

